

Utrikesdepartementet

10 april 2026

Dnr: UD2025/12242

EN SÄKRARE UTRIKESFÖRVALTNING (SOU 2025:94)

Fackförbundet ST organiserar arbetstagare inom staten eller med statligt uppdrag. Vi representerar över 100 000 medlemmar som arbetar statligt, och bland dessa finns personal som tjänstgör vid svenska utlandsmyndigheter. Nedan lämnar vi vårt yttrande.

Vikten av tydligt Arbetsmiljöansvar och skydd för anställda

Säkerhetsläget för utsänd personal vid svenska utlandsmyndigheter är en central fråga som Fackförbundet ST länge har sett som problematisk. Det är en fråga som vi anser måste prioriteras, särskilt mot bakgrund av det förändrade säkerhetsläget i världen. Vi anser att det är viktigt att utlandsanställda har en trygg och säker arbetssituation och välkomnar därför att denna fråga nu ses över.

Utredningen konstaterar att arbetsmiljöansvaret vid utlandsmyndigheterna i dag inte är tydligt reglerat. Detta gäller särskilt för personal från andra huvudmän än exempelvis UD samt för lokalanställda. Detta menar vi skapar en risk för ojämlikt skydd mellan olika grupper av anställda. Otydligheten kan även påverka hanteringen vid incidenter, där ansvarsfördelning och rutiner riskerar att vara oklara. Detta kan fördröja åtgärder och försvåra ett effektivt agerande i allvarliga situationer. Givet utredningens bedömning menar vi att det är viktigt och nödvändigt att arbetsmiljöansvaret tydliggörs så att gemensamma och väl fungerande rutiner kan säkerställas för alla utsända. Alla anställda vid utlandsmyndigheterna måste ha ett fullgott och likvärdigt skydd.

Säkerhetsarbetet kräver tydlig ansvarsfördelning och god kompetens

Utredningen konstaterar att säkerhetschefer vid utlandsmyndigheter ofta saknar erfarenhet av säkerhetsarbete, att utbildningen är mycket kort och att uppdraget inte utgör deras primära arbetsuppgift. Fackförbundet ST menar att detta medför betydande problem. Vi bedömer att det riskerar att leda till ett säkerhetsarbete som blir reaktivt i stället för förebyggande, vilket i slutändan drabbar de anställda. Säkerhetsutbildning bör därför vara obligatorisk, återkommande och tydligt reglerad. Vidare är det viktigt att rollen som säkerhetschef vid högriskposterings utgör en huvuduppgift och inte kombineras med andra huvuduppgifter, eftersom det är viktigt med ett proaktivt säkerhetsarbete i sådana situationer. Vi vill också understryka vikten av att utlandsmyndigheterna kontinuerligt arbetar med

säkerhetsskyddsanalyser och ser till att det finns uppdaterade säkerhetsplaner så att skyddsåtgärder inte är otillräckliga eller felriktade om säkerhetskontexten har förändrats.

Fackförbundet ST delar även utredningens bedömning att ansvarsfördelningen i dag är otydlig mellan olika funktioner. Samtidigt finns en risk att de föreslagna lösningarna, i form av fler enheter och samverkansformer ökar komplexiteten utan att lösa grundproblemet. I en akut situation behövs en tydlig ansvarskedja där det framgår vem som ansvarar och har mandat att agera.

Säkerhetsarbetet måste prioritera och effektiviseras

Fackförbundet ST välkomnar också att utredningen lyfter riskerna med att använda privata säkerhetsföretag i stor utsträckning. Vår erfarenhet visar att det finns risk för lojalitetsproblem och bristande kontroll, samtidigt som viktig kompetens inte stannar inom staten. Fackförbundet ST anser att skyddet av svenska utlandsmyndigheter ytterst handlar om svenska intressen och att det därför bör vara ett tydligt och prioriterat uppdrag för Polismyndigheten och Försvarsmakten. Utredningen konstaterar dock att Polismyndigheten redan har ett mycket omfattande uppdrag och begränsade resurser, medan Försvarsmakten i dag varken är dimensionerad för eller har uppgiften som en del av sitt kärnuppdrag. Fackförbundet ST menar att detta riskerar att leda till att säkerhetsfrågorna nedprioriteras hos dessa myndigheter och att privata aktörer får ett alltför stort inflytande över säkerheten.

Avslutningsvis vill Fackförbundet ST lyfta att säkerhetskostnaderna har ökat med cirka 25 procent på tre år. Utredningen konstaterar att UD i dag saknar en samlad bild av kostnaderna och att den nuvarande budgeteringsmodellen gör det svårt att följa upp vad som faktiskt spenderas och på vad. Fackförbundet ST menar att detta skapar en påtaglig risk för ineffektiv resursanvändning och försvårar möjligheten att bedriva ett strategiskt och långsiktigt säkerhetsarbete. Vi anser därför att en översyn av budgeterings- och uppföljningsmodellen måste prioriteras.

Shervin Vahedi

Utredare, Fackförbundet ST

Tomas Oskarsson

Förbundssekreterare, Fackförbundet ST